

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

PUSTITE MI TO VESELJE,
PUSTITE MI TO TRPLJENJE,
DA LJUBIM SVOJ NAROD!

ZAKAJ MI ZAMERIŠ, SVET?

Ziljski: V tujini doma.

LETNIK V. VOLUME V.

TORONTO, 25. NOVEMBER 1955,

ŠTEVILKA: 11 — NUMBER: 11

Temelji narodnega zdravja, blaginje in napredka!

Naša pripadnost slovenskemu narodu nam nalaga poleg fizično-bioloških tudi vrsto duhovnih dolžnosti: ki stoje na lestvici vrednot na prvem mestu. Od njih izpolnitve zavisi napredek, sreča in blaginja naroda.

Naša osnovna dolžnost je **zavestno priznavanje slovenske narodnosti**. Ta dolžnost nam je prirojena in prihaja do izraza neprisljano. „Slovenec sem, tako je mati d'jala . . . !“ ne sme veljati samo v rodni hiši, temveč tudi izven nje. Če tega ni, je bilo nekaj napačnega v vzgoji, v splošnem družbenem sestavu in miselnosti. Govorjeno za naše prilike: ta zavest mora biti dejavna tudi daleč proč od rodne grude, v širnem svetu.

Zavestno priznavanje k svojemu narodu nam narekuje **iskreno in dejavno ljubezen do vsega**, kar vključuje beseda: **domovina**. Ljubezen do naroda nam podaja troje med seboj tesno povezanih stvarnosti: **Mati, Domovina, Bog**. Izhajamo iz družine, osnovne in najstarejše človeške družbe. Četrta božja zapoved ukazuje: „Spoštuj očeta in mater . . . !“ In ker je narod razširjena družina, je človek dolžan ljubiti svoj narod, svojo rodno domovino, svojo materino govornico bolj kot katerega koli drugega. To gledanje pa nas ne sme zavesti v skrajnost, kjer se ljubezen izprevrže v sovraštvo. Samo ob sebi je razumljivo, da ljubezen sovraštvo izključuje.

Zahteva ljubezni je dalje, da svoj narod **poznamo** in če ga ne, se vsaj trudimo, da bi ga spoznali. Poznati moramo našo slovensko zemljo, zibelko slovenskega domovja: Koroško; prisluslnitni šumenju slovenskega morja in do dna razumeti besede: „Sveta si zemlja slovenska . . . !“ Poznati moramo njene lepote, njeno bogastvo, našo zgodovino, izročila, šege in običaje naših ljudi; **dobro poznati materino govornico, večno pesem našega sporazumevanja**; slovensko narodno in umetno pesem, kulturne spomenike in znamenitosti; važnost poslanstva, ki ga ima slovenski narod s posebnim ozirom na svojo geopolitično lego, ki jo po božji volji poseda že čez tisoč let in čez; seznanjati svet o našem narodu, kulturi, poslanstvu, naših upravičenih zahtevah . . .

In ker je ljubezen iskrena, je razumljivo, da mora sleherni odgovorni član naroda izkazovati spoštovanje in pokorščino ter **delati in vestno izpolnjevati svoja stanovska opravila z zavestnim čutom dvojne odgovornosti**. Prizadevati si moramo, da je naše zasebno in javno življenje v skladu z osnovnim npravnim zakonom: **Delaj dobro, varuj se hudega!**, ki je skupna last celotne človeške družbe in, ki je v krščanstvu prišel do večje jasnosti in čistejšega izraza.

Končno pridemo do „vira največje sile“: **molitve**. Ta ali oni bo dejal, da je ta dolžnost v atomski dobi odveč, zastarela, otrok romantične preteklosti, poln sanj in pripovedk. Nevarnost atomske dobe je ravno v tem, da bo specializacija in siloviti napredek tehnike namerano skušala nadomestiti in končno izpdriniti duhovno kulturo, brez katere pa je vse naše prizadevanje zaman, grajeno na trhle temelje. Pomembne so besede: „Če Bog ne zida, zastonj se trudijo zidarji . . .“, in veljajo v polni meri za sleherno človeško delo in prizadevanje. Iz bližnje in daljnje zgodovine vemo, da so mnogi narodi, kljub svoji bojeviti naravi in žilavosti, izginili, podlegli tujemu ljudstvu enostavno zato, ker so kršili osnovni npravn in npravn zakon. Brez vere in morale propadejo posamezniki, družine in celi narodi.

Ludvik Jamnik

Slava Mariboru!

Po prvi svetovni vojni je general Majster zasedel Maribor. V službi pa so ostali še železničarji iz prejšnjega režima. Eden od teh je bil A. F. Sommer. Kakor bomo iz naslednjega videli, je znal slovensko. Najbolj verjetno je, da je bil po rodu Slovenec (tudi koroški stolni kanonik dr. Jos. Somer je bil Slovenec); a nedvomno je bil nemškega duha in mišljenja. Nemški dnevnik „Kleine Zeitung“ od 19. novembra 1943 poroča, da je imenovan železničar A. F. Sommer pripovedoval sledeče:

„Dne 14. novembra 1918 zvečer sem vršil službo na glavnem kolodvoru v Mariboru. Četudi je bil kolodvor slabo razsvetljen — elektrarna in pinarna sta stavkali — sem kmalu ugotovil, da so na peronu pod varstvom teme uvagonirali veletransport 2000 do 3000 Srbov (opomba priobčevalca: srbskih vojakov tedaj sploh ni bilo v Mariboru, razen kakšni srbski vojni ujetniki, saj je prišlo tzo. ujedinjene šele 1. dec. 1918. Brez dvoma so bili vojaki, ki jih omenja A. F. Sommer, slovenski vojaki Spodnještajerci pod vodstvom in poveljsvom generala Majstra). Priplazil sem se bližje in se začudil nad novo vojno oborožitvijo čete.

Počasi sem šel preko temnega perona. Na zapadni strani je stala skupina častnikov; zatopljena v važen pogovor, čigar neopažena priča sem postal. „Mora se posrečiti“, je rekel poveljnik skupine. „Pridemo proti pol dnevni ponoči v Celovec. Vsak pozna svoje povelje. Celovec ne sluti nič in bo spal. Mislim, da ne bo padel noben strel. En del čete gre dalje v Beljak, drugi v St. Vid ob Glini.“

Sedaj ni bilo izgubljeni nobenega časa. Hitro sem tekkel, da obvestim stotnika Toepferja. Ker je bil hudo prehlajen, je šel v svoje stanovanje. Četovodje Schabner me je peljal tja; sporočil sem, kar sem videl in slišal in sem prosil, da Celovec in Koroško takoj obvestijo. Stotnik Toepfer je premišljeval: Maribor zaseden od Srbov; zdelo se je nemogoče, da se sporočilo pošlje iz mesta. Tedaj mi je prišlo na misel in sem to povedal mojemu komandantu, da se nahaja v poveljniški pisarni še en — četudi že dol-

go ne več rabljen Hughes — brzostreljeni aparat, ki je priklopljen na Bruck in na Dunaj.

Stotnik Toepfer je poskočil pokonci in se je hitro oblekel. Po najkrajši poti smo hiteli v glavno pisarno. Narednik Rieger je strážil duri, da smo bili zavarovani pred presenečenji in smo začeli svoje delo. Aparat je bil svoj čas v Girstmayerjevi hiši v kuhinji montiran na štedilniku. Prostor pa smo v dneh prevrata s prostimi slamnjačami napolnili do stropa. Odstranili smo slamnjače, da smo prišli do aparata. Izvedenec naših prostovoljcev je začel brzjavljati.

Vsi smo bili v skrbeh, ali bo aparat funkcioniral. Kako srečni smo bili; ko smo dobili odgovor! Slišali so nas — Prosili smo, naj obvestijo in posvarijo Celovec o predstoječi nevarnosti zasedbe. Nato smo spravili slamnjače zopet v red in smo zapustili prostor.

Podal sem se zopet v svojo razstreljeno pisarno na kolodvoru. Kratko po polnoči je zakričal v obratnem uradu uradnik poleg mene: „Svinjarija! Izdajstvo! Transport je bil izdan in pri Velikovcu — Sinčavas ustavljen!“

— Tako R. F. Sommer.

Klepetava neprevidnost je prekrizala sijajen načrt. — Maribor sam komaj osvobojen, je že mislil na to, kako bo rešil še ostalo zasujeno slovensko zemljo! Slava mu! Na ta način se rešuje narod; s hitrimi, dobro premišljenimi, energičnimi dejanji!

Šele 5. decembra 1918 so Nemci sklenili v koroškem deželnem zboru, da se bodo bojevali z orožjem. Če bi bila omenjena četa sredi novembra 1918 peš korakala od Sinčevasi dalje proti Celovcu, bi bila lahko pri belem dnevu brez boja zasedla Celovec, Beljak (in St. Vid).

Koroški Slovenec

This is Slovenia

WINTER IN THE SLOVENIAN MOUNTAINS

SLOVENIA

Slovenia, the westernmost republic of Yugoslavia, is a tiny country, only half as large as Switzerland, yet by its natural scenery as diverse as hardly any great country in the world. In its territory the rocky, snow-clad range of the Alps ends descending through gentle hills along the Sava and Drava rivers into the wide Pannonian plain. The foothills of the Julian Alps merge with the plateaus of the Dinaric range famous for their Karst phenomena known to tourists and scientists. The border region of Karst skirts the blue Adriatic Sea. The Alps, the plains, the Karst and the sea — what a magnificent mirror of Slovene earth!

The landscape undergoes a radical change on a stretch measuring not more than 30 or 60 miles. A few hours' drive takes you as by magic from a Swiss-like mountain valley to the plains similar to those in Hungary or to the Mediterranean coast. With the change of landscape there is a great diversity in climate as well as in animal and plant life. The country among the mountains has a Central European climate, while higher up the climate is alpine. The lowland in the east is subject to continental influences, the border region of the Karst, however, to those of the Mediterranean. Varieties of plants fall into five kinds of flora: Central European, Alpine, Pannonian, Illyrian and Mediterranean.

There are fast and comfortable railway connections between Slovenia and Western, Central and Northern Europe. Simplon Orient Express takes 1 day and 9 hours from London to reach Ljubljana, and Tauern Express even two hours less. The journey by Adria Express from Scandinavia lasts 1 day and 18 hours. The trip from Vienna takes slightly over 10 hours. Slovenia is also an important intersection of roads leading from Western Europe to the Balkans and from the Danube region to the Adriatic Sea.

Prof. F. Planina in „Slovenija — Jugoslavija“, Printed 1955

Kdor zaničuje se sam . . .

Težka in trnjeva je pot Slovenec skozi svo zgodovino. Svoboden in ponosen narod postavlja na Gospodstvem polju svoje kneze in jim svobodno izročila oblast. Edinstven obred, ki ga nima noben narod v svoji zgodovini. Kratko je to razdobje. Naval in zvijačnost germanskih sosedov pritisne svobodoljubni in miren slovenski narod ob tla. Slovenski knezi postanejo samo še vazali tujih vladarjev. Se to ni dovolj! Slovenski svobodnjak postane tlačan.

Stoletja in stoletja dela slovenski narod tlako. Slovenski jezik postane jezik dekel in hlapcev. Nekeč svobodni slovenski kmet, ki je umeščal svoje vojvode na Gospodstvem polju, ne sme več misliti svoje glavo. Zanj mislijo drugi! Tuji mogotci! Avstrijski vladarji, Njegovo cesarsko in traljevsko Veličanstvo, potem tuje kmetstvo in graščaki, v čigar imenu poje valptov bič po hrbtu nekdanjega svobodnjaka. Se Cerkev je tuja po miselnosti in organizaciji. Čdo se zmeni za dušni blagar tlačanov, ki garajo kot nema živina brez vseh pravic.

Visok je grad in njegovo obzidje. Za njim velmožna grajska gospoda, objestna in ošabna. Na deželo je trkal Turek, a graščak se ni mnogo menil za ubogo kmečko paro. Godilo se je, kot pravi zgodovinar: „Slovenskega kmeta, - ki je že takrat bil jedro slovenstva, -

je v obraz bil graščak, po hrbtu pa Turek“ . . . Ni bilo razumevanja in ne usmiljenja za Slovenca. Nič čudnega — svetno in cerkveno gosposko so predstavljali tujci — po največ Nemci . . .

Globoko je klanjal slovenski kmet - tlačan hrbet, ko je moral v „kanclijo“. Klobuk pod pazduho, tresoč in plah je stal pred svojim gospodarjem. Od njegove milosti je bil odvisen, še ženiti se ni smel, če tega ni dovolil „gnadljivi“ gospod. Res pravi sužnji na svoji zemlji, katero so obdelovali v potu svojega obraza za - tujca . . .

Poslenice se poznajo še danes. Ko slišim tu in tam govoriti tega ali onega: „Kaj bomo mi Slovenci, ko smo pa tako majhni“, me vselej zaboli v srcu. Spomnim se pretekle zgodovine. Tujec nam je krojil usodo skozi stoletja, pa je zato še danes premnogim to v krvi, češ, saj mi vendar nič ne pomenimo, ko smo pa vendar tako majhni . . .

Tudi nedavna preteklost nam je vbijala v glavo, da „Slovenci sami nismo nič in da moramo biti naslonjeni na nekogar večjega“ . . . Tudi organizacijsko delo je v marsičem med Slovenci šlo v tem smislu, da ubije v članstvu smisel samostojnosti in se prepusti slepemu vodstvu drugih. Slovenski voditelj dr. A. Korošec je dal mnogo na kritiko in jo je znal ceniti. Niso pa tega znali ljudje, ki so se

(Nadaljevanje na drugi strani.)

KARDINAL DR. A. STEPINAC

● Za 25. letnico mašniškega posvečenja je sveti Oče Pij XII. častital preko radia v svojem govoru hrvatskemu nadškofu — kardinalu Alojziju Stepinacu.

GDC. MARY POYSOVA, PRIZNANA UMETNICA NA VIOLINI, JE NASTOPILA S TREMI TOČKAMI NA PROSLAVI SLOVENSKEGA DNE NEODVISNOSTI IN ŽELA VIHARNO ODOBRAVANJE.

PRIMERNO OPOZORILO

V dobi „ženevskega duha“, ki ga ne razpihujejo samo filokomunisti in njihovih zapeljanci, marveč v veliki meri tudi uradna politika zapadnih velesil, ki ji sledi tudi vplivno časopisje, je kaj razveseljiv pojav, če beremo še kaj bolj treznih poročil.

Za nekoliko streznjena so poskrbeli komunisti sami, ko so v Ženevi po Molotovi vrnitvi iz Moskve razblinili vse upanje na kako omiljeno sovjetsko stališče. Toda še

pred tem je poročal tednik U. S. News and World Report (11. novembra na 14. strani):

„V. M. Molotov, sovjetski zunanji minister in njegov šef Nikita Hruščev, sta dejansko že sklepala pogodbo, da bodo preskrbeli Egipt s komunističnim orožjem, ko sta gojila „ženevskega duha“ v svojih razigranih sestankih s predsednikom Eisenhowerjem meseca julija v Ženevi. Ko naj bi drugi sestanek pribil „ženevskega duha“, so bile ladje že natovorjene z orožjem in na potu v Egipt“.

VSEM NAROČNIKOM IN BRALCEM SLOVENSKE DRŽAVE!

UPRAVA SLOVENSKE DRŽAVE VAS VLJUDNO PROSI, ČE SE NISTE NAKAZALI NAROČNINE ZA LETO 1955; DA TO CIM PREJ STORITE. V NAŠIH KNJIGAH IMAMO ŠE CELO VRSTO TAKIH, KI NAM DOLGUJEJO NAROČNINO TUDI ZA DVE LETI NAZAJ. STORITE SVOJO DOLŽNOST, TER NAKAZITE ŠE DANES ČEK ALI POŠTNO DENARNO NAKAZNICO. TISK JE DRAG, LIST PA JE NAVEZAN NA VSAK DOLAR, KI GA MOREMO DOBITI.

ČE MORETE, NAKAZITE ŠE KAJ ZA TISKOVNI SKLAD „S.D.“. UPRAVA VAM BO TUDI ZA TA DAR IZ SRCA HVALEŽNA!

UPRAVA „SLOVENSKE DRŽAVE“.

KDOR ZANICUJE SE SAM . . .

(Nadaljevanje s prve strani.)

vrtili okrog njega. Kritika o delu voditelja je pomenila skoro toliko kot odpad in je tak, ki si je upor povedati resnico tudi „navzgor“, kmalu postal „nenaš“ . . . Jan. Ev. Krek je bil pravtako velik demokrat. Bil je vesel kritike in jo je smatral kot dobro „izpraševanje vesti“. Žal, da se Evangelistove demokratične miselnosti niso navzeli njegovi nasledniki na kulturnem, socialnem, gospodarskem in političnem polju. Vedno bolj je prevladovala teza - vodstvo že ve, kaj dela . . . Na eni strani vodstvo, ki je bilo vsevedno, vsemogočno, da drugi strani pa masa, ki je sledila diktatu in se slepo izgovarjala — „gospod že vejo“ . . .

Duh hlapčevstva in nesamostojnosti skozi stoletja — vsek do danes občutek privzgojene manjvrednosti!

„Od kod si?“ je vprašal nekdo Slovenca. „Iz Jugoslavije“, je bil odgovor. „Kakšne narodnosti si“, je bilo neko drugo vprašanje. „Jugoslavjan sem“, se je vprašani odrezal. Kaj pravite k takim le odgovorom. Je li kaj slovenske zavednosti v njih? Prav nič! Hlapec in zopet hlapec. Mene je bilo sram, ko sem slišal tak odgovor.

„Saj nas nihče ne pozna“. „Kdo pa ve, kje je Slovenija. Jugoslavija je vendarle poznana država“, so se izgovarjali. — Hlapci rojeni, za hlapce vzgojeni, me je bridko obšlo.

Naša strahopetnost in lenoba! Strahopetnost! Vprašaj Srba, kaj je. Izprsil se bo in rekel: „Srb sem!“ Vprašaj Hrvat, „Hrvat sem“, bo ponosno odgovoril. Da bi Nemec ali Lah zatajil svojo narodnost? Ne mislite o tem. Do smrti bi se kesal odpadništva! Kaj pa mi, Slovenci? Kje je naš ponos, kje naša zavednost?

Ali vemo kaj dobrega in lepega povedati o Sloveniji, o naših velikih močeh, o naši preteklosti? Tujci slave lepoto naše zemlje, mi o njej molčimo! Amerikanci vedo o škofu Frideriku Baragi! Ali pa znamo o njem kaj povedati tujcu? Te dni sem dal neki odlični gospe „Bulletin Apostle of the Chipewas“, ki izhaja v Toronto. Ni se mogla načuditi, da je bil ta veliki sejavač evangelija med Indijanci - Slovenci: „Se danes bom pričela devetdnevno njemu v čast. On je res velik svetnik“ . . . Tako tujka o Slovencu . . . Ali si upamo povedati Amerikancu, ali komu drugemu, da je bil prav naš slovenski narod v družbi s Hrvati „Antemurale christianitatis“ . . . Obrambni zid krščanstva . . . Turki so silili v dežela, ogrozili Dunaj, Rim, vso zapadno krščansko civilizacijo. Krščanski knezi so se med sebo prepirali in lasali: Slovenci skupno s Hrvati pa krvaveli, braneči vso Evropo pred turškimi azijastvom . . . Svet o tem malo ali nič ne ve. Po naši krivdi.

Kdor zanicuje se sam, podlaga je tujčevi peti! Dovolj bodi naše malodušnosti, dovolj občutka manjvrednosti!

Bog nam je dal prelepi košček zemlje. Slovenija mu je ime! Dal nam je določeno nalogo med drugimi narodi. To nalogo moramo izpolniti, božja volja je to! Da smo Slovenci, da govorimo slovenski jezik, je to božja volja! Grešimo proti tej sveti volji, če se sramujemo svojega jezika, če se sramujemo svoje narodnosti. Nevredni . . . ho tega poslanstva, če molčimo o svojih zahtevah, če se ne zganemo, ko se nam dela krivica.

Kaj nam mar, če politiki drugače mislijo, kot je to v skladu z našo naravno pravico. Vsak narod, naj bo še tako majhen, ima pravico do življenja. Tudi mi jo imamo in ne smemo si je dati vzeti! Imamo pravico živeti v lastni državi. Drugi nam je ne bodo dali. Mi sami si jo bomo morali priboriti in jo z lastno pridnostjo, umnostjo in požrtvovalnostjo ustvariti.

Zato na delo! Proč s podvedanim malodušjem! Proč s tistim: „Gospod že vedo“, za katerim se skriva ali lenoba, ali pa od zunaj diktirana malodušnost, ki naj nas še dalje drži v sponah suženstva, nam v največjo škodo in sramoto, tujcem pa v korist!

Slovenstvo bodi živo, dejavno, ustvarjalno! Slovenec naj bo ponosen na svoj rod, na svoj jezik, na preteklost. V tem je bodočnost nas vseh kot narodne enote in vsakega posameznika.

M. Geratič

Pregled obrambnih zamisli

Vprašanje „Smrt ali življenje?“ je globoko odjeknilo v srcih slovenskih rodoljubov. Mnogi so v narodno - obrambnem delu podvojili svoje plemenite napore, začeli pa so tudi živo razmišljati, kako bi bilo mogoče s sistematičnim organiziranim vsenrodnim obrambnim delom zavarovati danes žal tako izpostavljeno in ogroženo slovenstvo.

Prostor žal ne dopušča, da bi na tem mestu podali podroben pregled vseh znanih nasvetov, razmišljanj in načrtov. Tudi se je gotovo razmišljalo in razpravljalo mnogo več, kakor je znano kateremu koli posamezniku ali skupini. Omejimo se le na nekaj važnejših znanih orisov, v želji, da bi svobodni narod s svojimi mislimi in kritiko razvil še več novih zamisli in končno združil najboljše izvedljive točke v prepotrebni vsenrodnim obrambni program. Ko bo tako dozorrel najboljši možni obrambni program, smemo upati, da ga bo ves svobodni narod, skupaj s potomstvom slovenske krvi, ki je vzgobjeno v svobodi in sovraži vsaka nasilje, tudi požrtvovalno podpiral, skrbno nadzoroval in uspešno urešnjeval.

Ne bomo danes naštevali številnih potreb, ki kriče po organiziranem vsenrodnem obrambnem delu; omejili se bomo le na kratke zamisli, kako vedno uspešno in pošteno zadostiti vsaj najbolj kričečim potrebam.

PRVI NAČRT

Prvi vsenrodnim obrambni načrt iz povojne dobe se zavzema za ustanovitev posebno vsenrodne obrambne organizacije povsod, kjer biva slovenska kri, zlasti še v obeh Amerikah in v Avstraliji. Ta obrambna organizacija bi v tesnem sodelovanju z brati na mejah zasledovala vsa slovenska in tudi svetovna dogajanja pod vidikom slovenske narodne obrambe in se vedno posvečala pravočasni rešitvi tistih problemov, ki bi bili trenutno najvažnejši pod narodno - obrambnim vidikom. Kakor v boleznih ves človeški organizem osredotoči vse svoje zdrave energije prav na bolni ud, tako bi tudi vsenrodnim obrambna organizacija vedno osredotočila vse zdrave energije svobodnega naroda prav na tiste dele narodnega organizma v emigraciji in na mejah, ki bi bili trenutno v največji nevarnosti. Obrambno področje se razlikuje od sebi najbližjega kulturnega področja v pogledu na narodovo življenje in rast podobno kot zdravniško in telesno novzgojno v pogledu na človeko-

vo življenje in rast. Obe področji sta nepogrešljivi, oba vidika neprestano potrebna.

Obrambno organizacijo si prvi načrt predstavlja kot zvezo vseh svobodnih nekomunističnih rodoljubov, ki so, kjerkoli mogoče, organizirani v posebne krajevne postojanke, ki posredno ali neposredno volijo svoja vrhovna obrambna načelnikstva za določeno dobo, recimo za tri leta. Tako parlamentarno izvoljena obrambna vodstva izkristalizirajo in uresničujejo obrambne načrte za svoje razdobje v emigraciji in po svojih najboljših močeh podpirajo obrambne načrte, ki jih za obmejne pokrajine izdelajo in predložijo obmejna narodna predstavništva. Vsak načrt se izdelava in rešuje pod vidikom narodno - obrambne potrebe in važnosti.

Sredstva črpa organizacija iz redne letne članarine, ki si jo rodoljubi po svoji možnosti in gorečnosti sami izberejo. Imeli bi n. pr. člani Slovenske narodno - obrambne zveze (z redno letno članarino), borce (z nekoliko višjim prispevkom) in pionirje (z najvišjim). Vsa imena so tukaj seveda zgolj ilustrativna. Vsakdo bi imel enako volilno pravico. V tisku ali vsaj razmnoženini bi pripravili za vsako programsko razdobje posebni obrambni PREGLED, kjer bi bili po abecedi in članskih kategorijah vpisani vsi člani zveze in celotni znesek članarine. Če bi izostala tudi ena sama članarina, bi mogel to vsakdo s pomočjo Pregleda takoj ugotoviti. Enako bi Pregled tudi nakazal podrobne zneske za obrambna podvzeta in podpore: na čigav predlog (posameznik, odbor itd.), koliko, v kateri podrobni namen in preko katerih oseb. Medtem ko bi nas tak metodični postopek vse mobiliziral k obrambni budnosti in načrtnosti, bi istočasno zanesljivo in še v kali onemogočil vsako zlorabo. Žrtve bi rodile vsem vidne sadove in v narodu bi rasla obrambna zavest, kulturna ustvarjalnost in slovenska požrtvovalnost.

Tako soodlojučno, sodelujoče in sonazorujoče članstvo bi bilo odprto vsakemu nekomunističnemu Slovincu ali Slovenki, in vsem potomcem slovenske krvi, ki ne odpravljajo nasilja nad našo krvjo na mejah. Zraven obširnega programskega dela bi priredili vsako leto svoj obrambni dan, dan slovenskih obrambnih taborov, manifestacij, zblizanj in zborovanj, kjer bi se zraven številnega članstva zgrnila zastopstva vseh svobodnih društev

(„Slovenska Država“ je dobila ta članek s prošnjo za objavo)

in kjer bi Zveza med drugim tudi delila priznanja obrambno najbolj zaslužnim organizacijem in po samem priznanju članov bi blesteli znaki, za vsako kategorijo poseben znak! Kdo bi ne bil ponosen na plodno članstvo v močni, složni, resnično vsenrodnim obrambni zvezi?

DRUGI NAČRT

Medtem ko prvi načrt združuje s sodelovanjem vseh zavednih organizacij - posameznike, poveže drugi - s sodelovanjem vseh zavednih posameznikov - organizacij. Razine kulturne, podporne, gospodarske, politične in druge organizacije in ustanove bi se obvezale po svojih močeh podpirati tudi prepotrebno skupno obrambno akcijo. Medtem ko bi člani redni članarini ali „assessmentom“ primaknili še malenkostni prispevek za obrambo tistega dela slovenstva, ki bi bil trenutno v največji nevarnosti ali za izvedbo tistega skupnega podvzeta, ki bi bilo v obrambnem pogledu takrat najnujnejše, a ga zmoremo le ob sodelovanju vseh, bi se iz po organizacijah izvoljenih ali delegiranih zastopnikov ustanovil nekak redno se obnavljajoči obrambni parlament, ki bi ob zasledovanju razmišljanj in kritike vseh odobril, koval in posredno ali neposredno uresničeval obrambne načrte za svoje razdobje. Sistem vsenrodne poučenosti in nadzorstva bi lahko bil podoben kot v prvem načrtu, le da bi pri članarini ne navajali več imen posameznih članov, ampak imena in zneske vseh sodelujočih društev in ustanov.

Prvi načrt bi verjetno globlje in trdneje pritegnil in navdušil večje število posameznikov, ki bi poneli svoj obrambni ogenj v vse narodne organizacije; drugi pa se zdi močnejši v organizativno - koordinativnem pogledu. Oba vsemu svobodnemu narodu prav dobro parlamentarno so zagotovita odločanje, sodelovanje in sonazorovanje in ga zavarujeta pred skušnjavi in zlorabami majhnih zaokroženih skupin ali klik.

TRETJI NAČRT

Priporoča gospodarsko osnovo. Dva zaslužna starejša moža sta predlagala ta način. Litvanci črpa velike svote za narodna podvzeta iz svojih bančnih in gospodarskih podjetij, ki se jih vsi poslužujejo. Predpisani del čistega dobička gre vedno za najpotrebnejše narodne akcije. Načrt priporoča, da se čimveč Slovencev obvezuje posluževati se samo slovenskih bank in drugih podjetij, te pa se v zameno obvezujejo prispevati red-

OD LEVE NA DESNO: POSLANEC ONTARIJSKEGA PARLAMENTA G. J. YAREMKO, LIANSON OFFICER DRŽAVLJANSKEGA ODDELKA G. A. THOMPSON IN PREDSEDNIK MUTUAL COOPERATION LEAGUE-UKRAJINEC G. G. KARMANIN, FOTOGRAFIRANI MED NJIHOVIMI GOVORI NA NAŠI PROSLAVI V TORONTU.

no določeni del čistega dobička za najpotrebnejše narodne akcije. Tak načrt je v praksi pokazal veliko finančno moč med razmeroma maloštevilnimi litvanskimi emigranti. Mogel bi se gotovo izvrstno izvajati v kombinaciji z drugim ali prvim načrtom ali v zvezi s komprehenzivno kulturno organizacijo ali neizključnimi kulturnimi odseki, k čemer, se mi zdi, se nagiba mnenje zaslužnega pionirja, ki je prvi predložil tretji načrt.

ČETRI NAČRT

se bistveno ne razlikuje od drugega, pametno stavi tudi v širši javnosti povdarek na silno obrambno - kulturno zmogljivost najmočnejših slovenskih zamejskih organizacij, predvsem podpornih in zavarovalnih društev. Prosi delegate, naj bi na svojih konvencijah po vzgledu Poljakov odobrili, da bi vsak član plačeval z rednim „assessmentom“ še pet centov za Barogovo fundacijo, ki naj bi omogočala izvedbo obrambno - kulturnega programa, ki ga podaja že v določenih minimalnih točkah. Mimogrede ponovimo, da bi se mogle sodelujoče in programsko odločujoče organizacije zavarovati proti nejevolji kaknega posameznega člana s tem, da bi se njih obrambno zastopstvo obvezovalo povrniti na zahtevo in v določenem roku obrambni prispevek, ali pa bi vpeljalo način plačevanja, ki bi omogočal predhodno izbero posameznemu članu. Tudi ta načrt, samostojen ali v kombinaciji z drugim načrti, zasluži vso pozornost slovenskih rodoljubov, zlasti tistih, ki uživajo največ zaupanja pri delegatih in članstvu. Slovenska ljudska modrost se zlasti za te zamotane čase gotovo ne moti, ko pravi, da je dober načrt pol uspeha. Tudi ima prav, ko pravi, da več glav več ve in več rok več premore. Naj rodoljubni demokratični narod razvije, izbere, zavaruje in urešniči tisto zamisel, ki bo obrodila najbogatejše sadove za njegovo življenje, rast in čast!

Edi

ŽUPAN MESTA TORONTA G. NATHAN PHILLIPS GOVORI NA SLOVENSKI PROSLAVI 29. OKT.

Ilustrirano za O'Keefe's Eduards Dzenis, kanadski umetnik, rojen v Letonski.

star kanadski običaj

Praženje hrenovk (Wiener roast) je že dolgo časa priljubljena zabava - družabna prireditve, pri kateri se snidejo dobri prijatelji . . . da ob plapolajočih plamenih ognja uživajo pražene hrenovke s kruhki, opečenimi nad žarečim ogljem.

O'Keefe's
OLD VIENNA
BREWERY LIMITED

1617

POHITITE

Z VAŠO BOŽICNO POSTO

Pohitite z oddajo božičnih kart, pisem in darilnih pošilk Vašim prijateljem in sorodnikom v domovini, da ostane dovolj časa za dostavo do Božiča.

Tukaj navajamo dneve, do katerih morate najkasneje oddati Vašo pošto za evropske države, ako hočete, da ne dospejo prepozno:

	ODDAJTE NA POSTO PRED:	
AKO ŽIVITE V:	PISMA:	PAKETI:
Ontario in Quebec	29. november (letalska - 14. dec.)	23. november (letalska - 12. dec.)
MANITOBA, ALBERTA in SASKATSCHEWAN	26. november (letalska - 13. dec.)	21. november (letalska - 10. dec.)
NEW BRUNSWICK, NOVA SCOTIA, P.E.I., NEWFOUNDLAND	30. november (letalska - 14. dec.)	19. november (letalska - 12. dec.) Newfoundland 10. dec.
BRITISH COLUMBIA	25. november (letalska - 13. dec.)	19. november (letalska - 10. dec.)

VI LAHKO POVSPESITE VAŠO BOŽICNO POSTO,

AKO SI ZAPOMNITE SLEDEČE:

- Da naslovite pisma čitljivo, natančno in popolno.
- Da napišete naslov s TISKANIMI ČRKAMI. Na zavojnih pošilkah napišite naslov prejemnika zunaj in znotraj zavoja. Kot odpošiljatelj ne pozabite napisati Vašega naslova.
- Da prilepite znamke za točno poštno. Poštni uradnik naj Vam stehta Vaše letalske pošiljke, zavoje — kakor tudi katerokoli drugo pošto —, da ne boste v dvomu, koliko je točna poštna.
- Da ne pozabite napisati ime države v katero pošta gra. Uporabljajte angleška imena za države, kjer koli je to mogoče; na primer: GERMANY an ne Deutschland; POLAND an ne Poljska.

ZA VSA DRUGA POJASNILA SE OBRNITE NA VAŠO NAJBЛИŽJO POSTO.

CANADA POST OFFICE

MED SLOVENCMI

29. OKTOBER 1918. — DAN RAZGLASITVE SLOVENSKE SVOBODE, LEPO POČAŠČEN NA PROSLAVI SLOVENSKE NARODNE ZVEZE V TORONTU.

Dne 30. oktobra t. l. je bila v slovenski cerkveni dvorani spominska proslava v počastitev razglasitve svobodne Slovenije dne 29. oktobra 1918 leta.

Ob peti uri popoldne se je zbrala skupina gostov, med njimi mnogo uglednih prijateljev, kakor ga. D. Jennings, častna članica SNZ, ki je zastopala Imperial Order of the Daughter of the Empire in Canadian Scene, ga. P. Forster, častna članica SNZ in predsednica Council of Friendship, ga. W. E. West, predsednica New Canadian Service Association in druge dame; med gospodi je bil najodličnejši gost gospod župan mesta Toronto N. Phillips, ki je osebno obiskal proslavo, navzoč je bil tudi poslanec Ontarijskega parlamenta g. J. Yaremko, ter mestna svetnica g. F. J. Cornish in g. R. E. Belyea, in g. A. Thompson kot Liaison Officer Canadian Citizenship Branch. Navzočih je bilo še nekaj drugih Kanadčanov ter večje število drugih narodnosti iz za železne zavese.

Goste je pozdravil g. dr. A. Kuk, naglašujoč važnost 29. oktobra in potrebo spomniti se tega dogodka in njegovega pomenja. Govorili so potem na kratko župan mesta Toronto, ki je naglasil, da so slovenski priseljenci skupina, ki se ni le odlično vživela v Torontu, temveč tudi doprinaša s svojim kulturnim delom a kanadki kulturi s prireditvami, kakor pričujoča ter z duhom, ki ga vzdržuje med svojimi člani in med torontčani sploh v atmosferi svobode in gradnje kanadskega naroda.

Poslanec g. J. Yaremko je pozdravil navzoče rekoč, da čuti, koliko prav tako kulturno delo, kakor ga vrši slovenska skupina, pripomore k razumevanju, in k razvoju mednarodnega razumevanja.

G. A. Thompson je izrazil svoje veselje nad tem, da doprinašajo Slovenci s svojim delom k skupnim naporom, ustvariti v Kanadi pogoje, ki jo delajo pravo domovino novodošlecem z vseh delov starega in novega sveta s tem, da vsakdo lahko prinaša, a tudi sprejema kulturno blago vseh.

Posebej pa je vžgal govor ukrajinskega odposlanca, g. G. Karmarina, ki je govoril v imenu Mutual Cooperativ League - organizacije, v kateri je včlanjenih 15 narodnosti, tudi Slovenci —, ko je opozoril navzoče na krivico železne zavese, za katero ječe narodi v vzhodnem delu Evrope.

Spored prireditve je obstojal iz raznih točk, ki so predstavljale nekaj prežet skozi slovensko kulturo. Rekel bi, da so se sestavljali programa držali gesla: Mati, Domovina, Bog! — „Z vlakom“ od Otona Zupančiča je bila deklamacija, ki jo je podal g. Lojze Koželj in žel navdušeno odobravanje. Sledila so Cankarjeva „Nebesa pod Triglavom“, črtica, ki je bila svojčas v kraljevi Jugoslaviji odstranjena iz srednješolskih čitank. Deklamiral je g. V. Čekuta, spremljal pa je pref. g. F. Rener na klavirju. Melodramatizirana deklamacija, ki predstavlja novost za torontsko publiko, vsaj v dovršeni obliki, kot je bila podana ta, je napravila na poslušalce, tudi tiste, ki niso jezikovno mogli slediti tej točki, velik vtis in živo ploskanje je kazalo, da je tukaj pot, kako prestaviti slovensčino ne Slovincem v dostojni in zanimivi obliki.

Presenečenje zase je bila L. Skerjančeva „Beli Oblaki“ in Pavčičeva „Žanjice“, omenjeni dve je zapela gđ. S. Mehletova, in upati je, da se ni zadnjič oglasila.

Novost je bil S. Salijev „Spev rodni zemlji“, predvajan z melodijo in spremljan z barvnimi slikami iz Slovenije.

Sledile so tri violinske točke, ob izredno lepi in dovršeni klavirski spremljavi, same po sebi pa tako dovršene, igrane s tolikim razumevanjem in tako odlično tehniko, da je bila izražena splošna želja, da bi umetnica gđ. M. Foysova čimprej nastopila s svojim lastnim koncertom.

Drugi del prireditve je bil deloma dramatičen. Slovensko gledališče v Torontu je pod spretno roko režiserja g. V. Čekute predvajalo odlomek A. Novačanovega „Hermana Celjskega“, v katerem je izdelana Hermanova oseba (igral g. S. Brunšek) zaslužila vso pohvalo.

Druga točka, „Slovenski Materi“, deklamacija dveh otrok, je bila prav prirska in ljubka, poseben užitek pa je čakal udeležence ob F. Renerjevi skladbi baleta iz „Gorske bajke“, ki jo je predvajal skladatelj sam. Tudi kar se „Gorske bajke“ tiče, si želijo vsi, ki so čuli skladbo predvajano, da bi čim prej imeli priliko videti ta balet na odru, o tem je pričalo viharno odobravanje v dvorani.

O. Zupančičeva „Veronika Desetniška“ je zaključila spored. Gđ. F. Zupančičeva gre hvala za živo občuteno podano Veroniko, ki je zapustila globok vtis. Tudi Ahasver-Jannik je bil odličen, predvsem v svoji mimiki.

Proslava se je začela s kanadsko, končala pa s slovensko himno. Slovenska Narodna Zveza je pokazala, da zna zbrati resnično ustvarjalne kulturne sile, in prirediteljem kličemo, ko se jim zahvaljujemo za njihovo neumorno delo iz vsega srca: Naprej po poti, da bodo te vrednote omike vedno bolj poznane in vedno več doprinašale k življenju in kulturi Kanade!

F. L. Y.

IZ TORONTA

● Slovenski kulturni krožek v Torontu je pričel novo delovno leto s setankom 4. novembra pri g. ing. Viktorju Škofu.

R. Čuješ je predaval o avtomatizaciji in njenih verjetnih gospodarskih ter socialnih posledicah. Predavanju je sledila živahna debata.

Po predavanju je podal predsednik kratek pregled dela v lanskem letu. Krožek je imel 9 sestankov, od teh 5 v zavodu sv. Mihaela, 4 pa pri g. ing. V. Škofu. Po vsebi

ni je bilo: 3 predavanj s filozofskega področja, 3 iz glasbe, 3 socialno-gospodarskega značaja, 2 iz apologetike, po 1 iz psihologije in fizike. Dva sestanka sta bila spominskega značaja, eden posvečen sv. Avguštinu in eden Paulu Claudelu. Predvajanih je bilo 5 krajših filmov: 2 govora škofa Sheena, po eden pa: Paul Claudel, glasbila v orkestru ter barvni film slovenske razstave v Torontu. Predavanja o glasbi so spremljala izvajanja na ploščah.

TRPEŽNEJŠE OD DRUGIH

Penmans

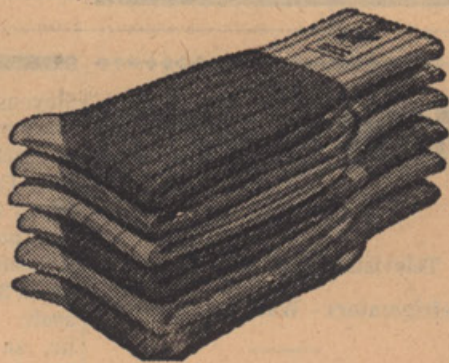
WARRANTED PENMAN BRAND KNIT-GOODS

TRPEŽNE

NOGAVICE ZA DELO

Brez ozira na to, kakšno vrsto ali debelino potrebujete, dobili jo boste v veliki izbiri Penmanovih Nogavic za delo.

Karkoli boste izbrali, prepričali se boste sami, da je bil to najboljši kup pri tej ceni.

DOBITE TUDI SPODNJE IN VRHNJE PERILO POZNANI ŽE OD 1. 1868

WS-10-4

V letošnji sezoni bodo sestanki v tritedenskem razdobju ob nedeljah popoldne. Sestanki bodo izmenično znanosti in umetnosti.

Vodstvo krožka za letošnje leto sestavljajo R. Čuješ, ing. Jože Opara in gđ. Milena Lenart.

Prihodnji sestanek bo 27. novembra.

● **Novoustanovljeno Baragovo** prosvetno društvo. pri. slovenski cerkvi je priredilo skupaj z Misijonskim krožkom v nedeljo 23. oktobra (misijonska nedelja) predstavo, katere čisti dobiček je šel za misijonarje. Igrali so delo Karla Mauserja: Kaplan Klemen.

● **V soboto 5. novembra in v nedeljo 6. novembra** je predaval v slovenski cerkveni dvorani na Manning Ave. častiti g. Vinko Zaletel o naši Koroški, nje lepoti in običajih ter zgodovini. Predaval je tudi o Sveti deželi. Pri obeh predavanjih je pokazal nešteto lepih barvnih slik. Slovenci v Torontu smo mu hvaležni za ta užitek. Predaval je med tednom tudi v drugih okoliških mestih.

● **13. novembra pa je priredila** slovenska „Karitas“ - dobrodelna organizacija, ki že pet let podpira naše bolnike širom Kanade in v Evropi —, slovensko „Martinovanje“, ki je zelo dobro uspelo. Vsak je prišel na svoj račun. Vesele je pripovedoval g. V. Čekuta, „novinarja“ sta zapela nekaj novic, pari so se vrteli, vesele je rezala znana nam godba, pa tudi za pijačo in za prigrizek so poskrbeli.

● **Krščanski demokrati iz Srednje** Evrope — slovenska veja (mi bi dejali kratko SLS. — op. uredništva), so priredili na večer slovenskega praznika proslavo, s pevskimi in recitacijskimi točkami, ter govorom g. Arneža, na

koncu pa so se ob godbi zavrteli ter pokramljali ob pogrnenih mizah.

● **Slovenska Narodna Zveza** je priredila v nedeljo popoldne ob 5 uri v slov. cerkveni dvorani kulturno prireditev z zanimivimi točkami, v proslavo slovenskega narodnega praznika (29. oktober 1918.). Poročilo o proslavi prinašamo na drugem mestu.

● **Slovensko Gledališče v Torontu** je igralo v nedeljo 20. nov. igro „Deseti brat“ v slovenskem domu v Beamsvilleu, pri nas v Torontu pa bomo istega videli predvidoma v soboto zvečer, 26. novembra.

● **V soboto 26. novembra 1955.** se poročita ob 9 uri zjutraj v cerkvi Sv. Jožefa v Grimsbyju g. Karl Vipavec, slovenski odvetnik in notar v Torontu ter gđ. Ivanka Knafelc, hčerka g. in ga. Izidor Knafelc iz Grimsbyja. Starši g. Karla Vipavca so doma iz Vinice v Beli Krajini. Novoporočencema želimo obilico sreče in božjega blagoslova na skupni življenjski poti!

● **Občni zbor Slovenske Narodne Zveze** bo v nedeljo 4. decembra t.l. Kraj in čas bosta pravočasno javljena. Odbor.

● **Iz zdravstvenih razlogov** je do sedanjih predsednik Slovenske Narodne Zveze in urednik „Slovenske Države“ predal svoje posle - podpredsedniku g. Ivan Cerarju!

CHICAGO IN OKOLICA

● **Proslava slovenskega narodnega praznika.** Podružnica SNZ v Chicagu je proslavila v nedeljo 30. oktobra v dvorani pod cerkvi sv. Štefana slovenski narodni praznik 29. oktober. G. Jože Goršič je v govoru nanizal mnogo lepih misli z oziranjem na slovensko državne misel; Milan Pečarič je deklamiral Prešer-

HERMAN - BONAVENTURA - VERONIKA

novo „Zdravico“, nato je sledil lep zgodovinski film True Glory. — Upamo, da bo božični družabni večer še bogatejši.

● **Poročila sta se v soboto 19.** novembra slovenska javna delavca dr. Ludvik Leskovar in gđ. Corine Alice Novak. Dr. Ludvik Leskovar je v Chicagu zelo znana osebnost kot vodja slovenske radijske ure, ki je letos obhajala že peto leto obstoja in kot urednik ter izdajatelj družinskega mesečnika Novi Svet; nevesta pa je sodelavka pri glasilu Slovenske ženske Zveze Zarja ter članica cerkvenega pevskega zbora fare sv. Štefana. Zavednemu slovenskemu paru mnogo sreče in božjega blagoslova na skupni poti skozi življenje!

● **Šolarji na izletih.** Sedmi in omi razred farne šole sv. Štefana sta ob koncu oktobra priredila poučni izlet.

● **Društvo sv. Ane, KSKJ** je priredilo v nedeljo 30. oktobra lepo uspeli Fashion Show, ki je bil obenem združen z barzarjem v korist High School slovenskih šolskih sester v Lemontu.

KOROŠKA.

● **Spittal ob Dravi.** V Spittalu ob Dravi, v begunskem taborišču je umrl g. Franc Rajšp.

● **V št. Rupertu pri Velikovecu** sta se poročila 8. oktobra ing. Stanislav Vrečar in gđ. Anica Goršič. Novoporočencem vso srečo na skupni poti skozi življenje!

● **Da graški tehnik** je diplomiral g. Stane Vrečar iz strojne stroke. Iskreno čestitamo!

„Kanadski državljan“

Vsak kanadski državljan je deležen dediščine svobodnega naroda v svobodni državi.

Tukaj ni težav za ljudi iz drugih dežel, da postanejo kanadski državljani. Tu naštejemo nekaj pogojev:

- 1 Preteči mora pet let od kar ste se naselili v Kanadi.
- 2 Biti morate neoporečnega značaja, ter obvladati angleščino ali francoščino.
- 3 Spisati morate prošnjo za kanadsko državljanstvo pri uradniku sodišča, ki je v Vaši bližini.

Za vsa druga obvestila o tem, kako postaneš kanadski državljan, povprašajte sodnega uradnika, ki vam je najbližji, ali pa pišite na: Canadian Citizenship Branch, Ottawa.

THE DEPARTMENT OF CITIZENSHIP AND IMMIGRATION

OTTAWA

CANADA

Hon. J. W. Pickersgill
Minister

Laval Fortier
Deputy Minister

